

איך קוראים תהלים?

ג. רבינו לימד אותנו בליקוטי מוהר"ן (קכ"ח ח"ב) איך קוראים תהלים, ואומר: שצריך להרגיש שאתה דוד המלך, ולהשתתף עם דוד המלך בכל מילה ומילה מהתהלים, ולהרגיש (תהלים מ, ח) "אֲזַי אֶמְרָתִי הִנֵּה בָאֲתִי בְּמַגְלַת סֶפֶר כְּתוּב עָלָי". וגם כשדוד המלך משבח את עצמו, ומזכיר שהוא חסיד, גם אני משבח את עצמי, כי ודאי יש בי נקודות טובות. וכשדוד המלך מדבר על המלחמות והייסורים שלו, לכוון על מלחמת היצר וכו', כמו בפסוק (שם מב, ח) "כָּל מַשְׁפָּרִיךְ וְגִלְיָד עָלַי עֲבָרוּ" – שאדם עובר משברים וגלים ומתחנן להשם שיושיע אותו.

וצריך לדעת, שבאמת העצות הכי טובות זה העצות הפשוטות והתמימות של רבינו הקדוש. אם אתה לא מרגיש אלול, תפוס ספר תהלים, שב חצי שעה תקרו תהלים בקול וברגש, ומיד תרגיש התעוררות, תרגיש באלול. וחשוב לציין שתהלים זה לא בשביל ההספק של כך וכך פרקים, כי אחד הדברים שמפריעים בקריאת תהלים, שאדם רוצה להספיק את כל הספר והוא לא מרגיש את המילים שהוא קורא, ולא מחובר לפסוקי תהלים. קריאת תהלים טובה יכולה להיות אפילו כשאדם קורא בחצי שעה שניים שלושה פרקים, ומתעצם עם התיבות, ע"י זה זוכים למעלת התהלים. העיקר לא בכמות פרקים אמרת, העיקר כאן הוא האיכות.

חמשים שער בינה הם חמשים שערי תשובה

ד. הגמרא בראש השנה (דף קא:) אומרת: שיש נ' שערי בינה שנבראו בעולם, ומשה משה רבינו זכה ל-מ"ט שערי בינה, ולשער הנו"ן הוא לא זכה בחייו, כי לזה זכה משה רבינו רק ביום פטירתו, כמו שכתוב: "הָרַב נָבוֹ" – נ-בו" נו"ן בו, שבפטירתו זכה להשלים חמשים שערי בינה. מבואר בזוהר הקדוש (פינחס ח"ג דף רנה:), שספירת בינה שייכת לענין התשובה, כי זה שהאדם זוכה שתתקבל תשובתו זה בכח ספירת הבינה, הבינה נקראת בשם יובל, שזה אחד השמות של השופר כמ"ש (שמות יט, ג): "בְּמִשְׁךְ הַיּוֹבֵל הִמָּה יַעֲלוּ בְּהָר", וכן: "וְהָיָה בְּמִשְׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל בְּשִׁמְעֵכֶם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר" (יהושע ג, ד) היובל זה השופר כלומר, שהשופר מוציא אותנו לחירות, כי אנחנו בעצם עבדים של היצר הרע שלנו ולא סתם עבדים אלא עבדים נרצעים, עבד עולם ה' ירחם. והספירה שיכולה להוציא אותנו מעבדות היצירה – זו ספירת הבינה, שבה הקב"ה מקבל אותנו בתשובה שלימה. ואם כן חמשים שערי בינה הם שערי תשובה.

מובא בגמרא (סוטה לו.) שבשמות של השבטים יש מ"ט (49) אותיות, ראובן שמעון לוי יהודה וכו' ובשמות שלהם תלויים – מ"ט שערי תשובה. רבינו מסביר כאן בתורה ע"ג (ח"ב) שכל שער של תשובה שייך לאות אחת מהאותיות של י"ב השבטים. ואם כן השאלה, איזו אות שייכת לוי היינו איפה השער הראשון שבו אני צריך להיכנס, ואיזה אות שייכת לוי?

דוד המלך הקים עולה של תשובה ע"י זמירות התהלים

ה. על זה עונה רבינו שכל זה משיגים ע"י אמירת תהלים, ואומר רבינו: כתוב (שמואל ב' כג, א): "נָאֵם הַגִּבֹּר הוֹקֵם עַל" – ודורשת הגמרא (מועד קטן טז.) "נָאֵם הַגִּבֹּר הוֹקֵם עַל" – זה דוד שהקים עולה של

ליקוטי מוהר"ן בפרשה

פרשת שופטים ה'תשפ"א / הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

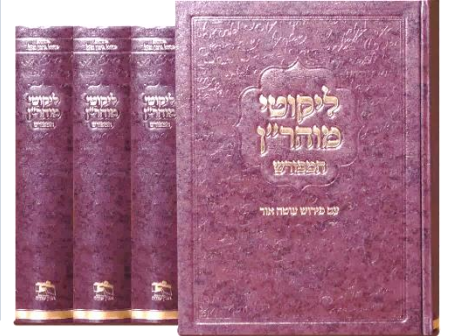
על פי ליקוטי מוהר"ן תורה ע"ג (ח"ב)

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

חודש אלול/התעוררות תשובה על ידינו או על ידי ה'ע"י אמירת תהלים זכום לתשובה/ביאור הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלהיך"/למה הנביא מגלה עתידות אם צריך לילך בתמימות?/ביאור הפסוק "תורת ה' תמימה משיבת נפש"/"לולא האמנתי לראות בטוב ה'", לולא - אלול/אלול - לא לו, והפסוק "הוא עשנו [ולא] ולו אנחנו/אני לדודי ודודי לי, או דודי לי ואני לו/ לקרא ג' פעמים תהלים מ"ח אלול עד יוה"כ/עיקר כח התשובה ב"ח שנכללים בתשובת ה' / איך שייך חרטה אצל הקב"ה, חרטה על בריאת יצר הרע/ מדוע מ"ט שערי תשובה תלויים בשמות השבטים/ לעשות התרת נדרים וגם לבקש התרה על נדודי מהשמים

בסייעתא דשמיא
יצא לאור ספר
ליקוטי מוהר"ן
עם פירוש עושה אור
בארבעה כרכים

ניתן להשיג בטלפון
053-4120355
058-3260155

התעוררות תשובה על ידינו או על ידי ה'?

א. ב"ה התחלנו את חודש אלול, חודש התשובה שהם ארבעים יום מראש חודש אלול עד יום הכיפורים, שעלה משה למרום, ובהם הקב"ה נתרצה למשה רבינו בשמחה ובאהבה, עד שביום כיפור אמר הקב"ה למשה: "סַלַחְתִּי בְּדַבְרְךָ" (במדבר יד, כ. וע' ברכות לב.). ונסלח לעם ישראל על חטא העגל. וארבעים יום הקדושים האלו של אלול ועשרת ימי תשובה נקבעו לדורות לימי סליחה ומחילה.

אבל לפעמים בשטף החיים האדם עדיין לא מרגיש את ההתעוררות של אלול, וכמובא במדרש (איכה רבה ה, כא), וכמו שהובא בליקוטי הלכות (קריאת שמע ה, ז), וז"ל: עֲקַר הַתְּשׁוּבָה, שְׁנֵיזְבָה אֶנְחֵנוּ לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְפָּרֵךְ עַל יְדֵי הַהֲתַעֲוֵרוֹת שְׁלֵנוּ, כִּי זֶה הַיּוֹבֵחַ בֵּין ה' יִתְפָּרֵךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל, שֶׁה' יִתְפָּרֵךְ צוֹעֵק אֵלֵינוּ (מלאכי ג, ז) "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֵלֵיכֶם", שְׁאֶנְחֵנוּ נְשׁוּב תַחֲלָה, (בחינת "אֵינִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי"). ויִשְׂרָאֵל אֹמְרִים (איכה ה, כא): "הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵי וְנִשְׁוֹבָה" וכו', שֶׁהוּא יִשְׁיבֵנו אֵלָיו (בחינת "דוּדֵי לִי וְאֵנִי לוֹ"), עכ"ל.

כלומר, אנו מבקשים מהש"ת: "הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵי וְנִשְׁוֹבָה" – תשיב אותנו אליך ואז זנשובה, שהקב"ה יעורר אותנו לתשובה, ואז אנחנו נשוב אליו. אך כנגד זה כתוב: "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֵלֵיכֶם" והשאלה: מתי זה "הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵי וְנִשְׁוֹבָה", ומתי זה "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֵלֵיכֶם"?

על ידי אמירת תהלים זוכים לתשובה

ב. רבינו נותן פתרון פשוט לענין הזה, אם אדם מרגיש שאצלו עדיין לא התחיל האלול, ועדיין הוא לא מרגיש התעוררות, (כשנתחיל את הסליחות, בטח נרגיש יותר התעוררות), העצה היא לקרוא תהלים. וזה לשונו: "מִי שְׁרָצָה לְזָכוֹת לְתִשְׁבָּה, יִהְיֶה רָגִיל בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים, כִּי אֲמִירַת תְּהִלִּים מְסַגֵּל לְתִשְׁבָּה". היינו לקחת ספר תהלים, ולומר פרק אחר פרק בקול נעים במתיקות ובמנגינה, ומתעוררים לתשובה.

בתמימות עם השם יתברך, וכל הדברים האלה, זה היפך התמימות, התמימות אומרת שכל מה שהקב"ה עושה איתי, אני מרוצה והכל לטובה, ואני לא מחפש לדעת את מה שיהיה, אלא מה שהקב"ה רוצה מחר זה מה שיהיה. תמיד כשאדם מנסה לדעת עתידות, הוא מסתבך עם הדבר הזה.

למה הנביא מגלה עתידות אם צריך לילך בתמימות?

ז. אמנם יש נביא בישראל שהוא יכול לומר לך העתידות, וכמו שכתוב בפסוק הבא (דברים יח, יד-טו) "וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי, נְבִיא מִקִּרְבִּי מֵאֲחֵיךָ כְּמִנִּי יָקִים לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן, ופירש"י: לא כן נתן לך ה' אלהיך – לשמוע אל מעוננים ואל קוסמים שהרי השרה שכינה על הנביאים ואורים ותומים, עכ"ל. ומבואר שהנביא הוא בשבילנו במקום הקוסמים והמעוננים, כלומר שלא נשמע לקוסמים אלא אם נרצה לדעת את העתידות נשמע מהנביא. ולכאורה קשה, שאם העיקר הוא לילך בתמימות, מדוע מהנביא כן מותר לנו לשמוע עתידות.

והתשובה: כי הנביא מקבל נבואה מהקדוש ברוך הוא של העתידות, וא"כ זה רצונו של הקב"ה שתדע, לעומת הקוסמים ומגידי עתידות שהם יכולים לדעת את העתידות גם אם הקב"ה לא נתן רשות לגלות דבר זה (רק שלא אסר לגלות), כי הקב"ה נתן כוח בכשפים שהם יכולים להשיג גם עתידות. לעומת זאת נביא אמת, הוא לא יכול לדעת רק מה שהקב"ה מודיע לו בנבואה. אלישע היה נביא גדול שהיה פי שניים ממאליהו הנביא, וכשהגיע אליו השונמית, הוא אמר: אלישע (מלכים ב', ד, כז) "וַיֹּהֲרֵג אֱלֹהִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי, אִם שָׂאנִי נְבִיא, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ רַק מֵהַקֶּבֶ"ה רָצָה לְהַגִּיד לִי.

ומפסוק זה רבינו בספר המידות (דעת ח"ב אות י"ג), וז"ל: "אפילו הנביאים אינם יודעים – אלא מה שהקדוש ברוך הוא מגלה להם. כלומר שאפילו נביא שהוא מוחזק, ויודע נבואות, אבל הוא יודע רק מה שהקב"ה נותן לו לדעת. ולכן אומר הקב"ה "נביא מקרביך מאחריך כמני יקים לך ה' אלהיך אליו תשמעון", ומפרש הרמב"ן שאנו לא צריכים לשאול את הקוסמים והמאוננים והמגידי עתידות למיניהם, כי יש נביא בישראל. ונייחד לבבנו אל ה' לבדו ונאמין שהוא לבדו עושה כל, והוא היודע אמיתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרוש העתידות מנביאיו ... רצונו לומר אורים ותומים ולא נדרוש מהוברי שמים ולא מזולתם? התשובה היא: נביא אומר לך רק מה שהקב"ה אומר לו להגיד לך.

ביאור הרמב"ם לפסוק "תמים תהיה עם ה' אלהיך"

ת. הרמב"ם (הל' ע"ז י"א, טז) מפרש אחרת את הפסוק: "תמים תהיה עם ה' אלהיך". וז"ל: "ודברים האלו (של הקוסמים והמעוננים) בלן דברי שקר וכזב הן, והם שהטעו בהן עובדי כוכבים הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהגו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחכמים להמשיך בהבלים אלו ולא להעלות על לב שיש תועלת בהן" וכו'. בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות שכל אלו הדברים שאסרה תורה אינם דברי חכמה אלא תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת ונטשו כל דרכי האמת בגללן. ומפני זה אמרה תורה

תשובה. כמובא בגמרא (עבודה זרה ד): שדוד לא היה ראוי לאותו מעשה פגם בבת שבע אלא להורות תשובה. דוד אמר לפני הקב"ה, כתוב: (תהלים קט, כב) "וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי" – גלוי וידוע לפניך שאם רציתי הייתי יכול להתגבר על פגם בת-שבע, אלא כדי לגלות דרך תשובה בעולם. ולכן דוד המלך הקים עולה של תשובה.

מסביר רבינו: איך דוד המלך הקים עולה של תשובה? ע"י המשך הפסוק: "וְנָעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל", ע"י שחיבר ספר תהלים ברוח הקודש, כי זה הכוח של ספר תהלים לעורר האדם בתשובה. אומר רבינו שעצם קריאת מזמורי תהלים בדבקות, מילה במילה זה עצמו מה שיעורר אותנו לתשובה ויתן לנו חודש אלול רוחני.

ביאור הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלהיך"

ו. ועתה נקשר זאת לפסוק בפרשתנו פרשת 'שופטים' (דברים יח, יג): "תמים תהיה עם ה' אלהיך". אם היית שואל אנשים מה עדיף להיות, חכם או תם? אז הרבה היו חושבים שעדיף להיות חכם מאשר תם. רבינו בסיפורי מעשיות מעשה ט' 'מחכם ותם' מסביר מהי המעלה העצומה של התמימות, ואיך על ידי חכמה וחקירות, היינו כשחוקרים אחרי ה' ית' בשכל, נופלים לכפירה. אבל על חכמה אמיתית מבואר בחיי מוהר"ן שהיא בעצמה תמימות, וכתב (אות ת"ג), וז"ל: "אשרי אנשיו העומדים לפניו לשמע חכמתו ותמימותו, כי בכל דבור ודבור ובכל תנועה ותנועה מדבוריו ותנועותיו הקדושים והטהורים והנוראים מאד, היה כלול בכל אחד ואחד חכמה נפלאה ועמקה, ותמימות גמור בתכלית הפשיטות באמת. כי תמימות וחכמה אמיתית, בלו חד, כמובן למשכיל באמת.

על הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלהיך" – פירש"י: "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו, עכ"ל. וננסה להבין ולעמוד על הנקודה הזאת של תמימות. 'תמימות' – היא לעבוד את הקב"ה כפי שהורנו רבותינו ואפילו שזה מתנגש עם השכל שלי או שאני לא מבין את הדבר.

הדוגמה הכי פשוטה, זה העצה של רבינו, לזכות לתשובה ע"י קריאת מזמורי תהלים, ויבוא החכם ויגיד: אני לא מבין מה הקשר בין תהלים לתשובה, אני מעדיף להתעורר ע"י ספרי מוסר. אבל אנחנו אנשים תמימים, ואם רבינו גילה לנו שהסוד להגיע אל תשובה זה להתחבר לאות של השבט שאני מיוחס אליו, שהיא הפתח של השער של התשובה וזה נעשה רק ע"י קריאת תהלים, אז זה הכוח של התמימות אומר: "תמים תהיה עם ה' אלהיך", ואני לא חוקר, אלא אני מאמין באמונה פשוטה וברורה בצדיקי האמת ובעצתם.

פסוק זה נאמר אחרי האיסור של "לא ימצא בך... קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף; וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים: כי תועבת ה' כל עשה אלה ובגלל התועבת האלה וגו'". ואז כתוב: "תמים תהיה עם ה' אלהיך". כלומר שהקב"ה אומר לעם ישראל, אל תחפשו מגידי עתידות, ודורשים את המתים וכו'. ולצערנו גם היום יש אנשים שמחפשים לדעת כל מיני עתידות, והולכים למכשפים ומכשפות גויים שעושים את הדברים האלה, במקום ללכת

הרבה תורה למדתי – ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן הים, ע"כ. כך, כל מה שלמדתי תורה זה כאילו נתתי רק ליקוק מהתורה, איזה טעימה קטנה, אבל לא חיסרת שום דבר מהתורה.

נמצא שני פירושים: א. הרמב"ם: כשתהיה חכם והתורה תהיה שלימה אצלך, אז היא תשיב את נפשך. ב. פירוש הבעש"ט: תורת השם תמימה, תהיה תמים ותדע שכמה שלמדתי עדיין לא נגעת בעומק התורה, והיא עדיין חתומה וסתומה. וכעת נראה איך שני הפירושים משלימים אחד את השני. היינו שנכון שאנחנו צריכים להיות תלמידי חכמים גדולים, ולדעת הרבה תורה, אבל יחד עם זאת באותה נשימה צריך לדעת שכל מה שלמדתי בתורה, עדיין לא התחלתי להבין את התורה.

"לולא האמנתי לראות בטוב ה'", לולא - אלול

יא. ונקשר את הדברים לחודש אלול כתוב: "לְדוֹד ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי" (תהלים כו) (זה הפרק שקוראים אותו במשך 51 יום מ"ח אלול עד שמיני עצרת) "אורי" – זה ראש השנה, "ישעי" – זה יום הכיפורים. "כי יצפנני בסוכו" – זה סוכות, אלו הם 51 ימים קדושים שנקראים "ימים נוראים". אחר כך כתוב "לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים". ונקוד על המילה "לולא". והבעל שם טוב הקדוש רמז: "לולא" אותיות "אלול".

הפשט של הפסוק, דוד המלך מדבר על הצרות מאלו שרודפים אותו: "אל תתנני בנפש צרי, כי קמו בי עדי שקר ויפת חמס", ובסוף הוא מסיים: "לולא האמנתי לראות בטוב ה' וגו', פירש"י: "אם לא שהאמנתי בקב"ה, כבר קמו בי אותם עדי שקר וכילוני", לולא שאני מצפה שבסוף שלי זה להיות בגן עדן ובעולם הבא בטוב השם, אז כבר הייתי נופל מכל הרדיפות שעברתי, ורק יש לי אמונה חזקה בהקב"ה, שאני יודע שבסוף אני אהיה בארץ החיים לעולם הבא.

ממשיך רש"י: "לולא נקוד עליו, למדרש שדרשו רבותינו, יודע אני שאתה נותן שכר לצדיקים לעולם הבא, אבל איני יודע אם יש לי חלק עמהם". (כי הנקודה בא לפרש הפוך מהמילה) והפירוש הוא: דוד אומר: אני לא יודע אם יהיה לי חלק בשכר עם הצדיקים. ושני הפירושים האלו הפוכים אחד מהשני, כי בפירוש א' דוד המלך בהתחזקות באמונה אומר, שכל אלו שרודפים אותי אני לא מסתכל עליהם, כי אני יודע שיש לי בסוף גן עדן, ואני מגיע לארץ החיים שזה עולם הבא. והפירוש ב' הפוך לגמרי פירוש של ענווה, אני יודע שיש שכר בעולם הבא לצדיקים, אבל אני לא יודע האם אני אחד מהם.

אלול - לא לו, והפסוק "הוא עשנו וולא" ולו אנחנו

יב. אמרנו בשם הבעש"ט: "לולא" אותיות "אלול". ותשמעו את העומק. מסביר הגאון החסיד הרב גינזבורג שליט"א (ספר תוס ודעת מאמר א'), המילה "אלול" מורכבת משתי מילים: לא, לו. "לא" זה מילת שלילה, ו"לו" זה חיובי. ואלו שתי מילים עם משמעות הפוכה. כתוב במזמור לתורה (תהלים ק, ג): "דָּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹקִים הוּא עֲשָׂנוּ [ולא] וְלוֹ אֲנַחְנוּ", הקרי זה ו'לו', ז"א שאנחנו עבדים של הקב"ה. אבל לפי הכתיב "לא" הפירוש הוא: דעו שהשם הוא עשנו, הוא גידל ורומם אותנו, ולא אנחנו – כלומר, אל תחשוב לרגע ש'כוחי ועוצם

בְּשִׁהֲזִירָה עַל כָּל אֱלֹהִים תְּתִיב עִם ה' אֱלֹהֶיךָ". נכון שבענין זה ההלכה לא כמו הרמב"ם, והרמב"ן כתב בתקיפות כנגד הרמב"ם, וגם הרבה מאוד ראשונים אמרו שהרמב"ם הכחיש את זה שיש כוחות של טומאה שהם כנגד הכוחות של הקדושה, וכל זה נגד דברי חז"ל. אבל עכ"פ נרויח מדברים אלו לדעת את פירוש הרמב"ם בפסוק "תְּתִיב עִם ה' אֱלֹהֶיךָ", דהנה התרגום מפרש "תמים תהיה" – "שלים תהא" – תם זה שלם. ואומר הרמב"ם, על ידי שתהיה חכם בכל חכמה, עד שתבין מדעתך שכל הכוחות האלה הם שטות, תגיע למידה של "תמים (שלם) תהיה עם ה' אלוך".

שילוב פירושי רש"י והרמב"ם

ט. וכעת אולי נוכל להכיל ולקשר את שני הפירושים ביחד. גם את פירוש רש"י שהוא הפירוש הברסלבי, 'תם' כפשוטו שאדם לא חוקר ולא שואל שאלות על ה', ומקבל הכל באהבה. וגם את פירוש הרמב"ם שרוצה שנהיה חכמים וכך נהיה שלמים. וכדי לשלב את שני הפירושים האלה ביחד, אני אקדים הקדמה. כתוב (שמואל א' ב, ג) "כִּי אֵל דְּעוֹת ה' וְלוֹ נִתְּנָנוּ עֲלֵינוּ". לפי פירוש הקבלה 'דעות' שניים, יש דעת עליון ויש דעת התחתון את הדעת התחתון אנחנו יכולים להשיג, אתה יכול להתחכם ולהשיג דעת תחתון, אבל 'דעת עליון' אי אפשר להשיג בשכל, כי זה דעת אלוקית, ורק ע"י תמימות ואמונה אפשר להשיג אותם. בזה נשלב את פירוש הרמב"ם ופירוש רש"י, כמו שני פירושים שמשלימים אחד את השני, פירוש הרמב"ם שייך בדעת תחתון שאותו אפשר להשיג וזו החכמה האמיתית שהבאנו מקודם מחיי מוהר"ן שהיא ג"כ תמימות, ופירשו רש"י שייך לדעת עליון שאפשר להשיג רק על ידי תמימות בלבד, ואדרבה השכל והחקירה רק מרחיקים אותנו ממנה.

ביאור הפסוק "תורת ה' תמימה משיבת נפש"

י. הפסוק בתהלים (יט, ה) אומר: "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", כלומר, התורה של השם יתברך היא תמימה ושלמה, והיא משיבה את נפשו של האדם. אומר רש"י: שהיא משיבת נפש מדרכי מיתה לדרכי חיים. והנה לפי הרמב"ם בפירוש תמים, יהיה פירוש הפסוק "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה" – אם תלמד את התורה בשלמות, ותהיה תלמיד חכם שיודע את כל חלקי התורה, כמו שהרמב"ם כתב את ספר הי"ד החזקה, שהוא מקיף את כל התורה שבכתב ובעל-פה, וכלל אותה בתוך י"ד ספרים של היד החזקה. כשתזכה לתורת השם תמימה, אז תהיה בבחינת "משיבת נפש".

אבל יש את הפירוש הידוע של הבעל שם טוב הקדוש (המובא במסורת חב"ד), שמפרש את "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה" בבחינה של פשיטות ותמימות. ומפרש: "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" – תדע כמה שלמדתי ויגעת, כמה שאתה תלמיד חכם גדול וגאון, עדיין לא נגעת בכלום מהתורה הקדושה, התורה היא אין סוף, וכמה שאתה יודע, לעומת הגודל של התורה הקדושה, עדיין לא התחלת אותה. וזה הפירוש "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה" – היא עדיין חתומה ושלמה וכמה שיגעת בה – לא חיסרת ממנה כלום. וכמובא בגמרא (סנהדרין סח.) שרבי אליעזר ממשיך את לימוד התורה שלו מרבתי, ואומר:

יד. מנהג ישראל לקרוא בחודש אלול שני ספרי תהלים (שזה 300 מזמורים כמנין 'כפר') ועוד ספר בעשי"ת, ובסך הכל 3 ספרים. וכמובא בקיצור שולחן ערוך (סימן קכ"ח ב), וז"ל: נוהגין לומר תהלים בצבור בכל מקום לפי מנהגו, משנכנס אלול עד יום הכפורים, ע"כ. ובמטה אפרים (סימן תקפ"א ח), כתב וז"ל: נוהגין בכל יום של ימי החל מראש חדש אלול ואילך אחר התפלה אומרים בצבור עשרה מזמורים תהלים, ומתפנים לגמר כל תהלים שני פעמים קדם ראש השנה. והיא עולה כמנין כפ"ר. ומובא במשנה ברורה (תקפ"א ס"ק ג).

ונסדר מנהג יפה, בשלושים יום עד ראש השנה נוהגים לקרוא את התהלים שמחולק לימי החודש עד ראש השנה, ומתחילים במקביל עוד ספר כדי להגיע לראש השנה עם 300 פרקי תהלים כמנין כפר. ואח"כ קוראים עוד ספר בעשרת ימי תשובה עד יום כיפורים. ולמה קוראים הרבה תהלים? כי כל הנקודה של חודש אלול היא לעשות את האיתערוותא דלתתא, למצוא את השער ואת האות של השבט שלי. וכן קוראים עוד ספר תהלים בתוך עשרת ימי תשובה כדי להגיע ליום כיפור עם שלוש ספרי תהלים. ואז אחרי שעושים ההתעוררות שלנו ואמרנו תהלים, זוכים ל"השיבנו ה' אליך ונשובה", שהקב"ה מעורר אותנו בתשובה.

ביאור הפסוק כי אל דעות ה' וגו'

טו. הפסוק אומר (שמואל א' ב, ג) "כי אל דעות ה' (ולא) ולו נתפנו עללות", דעות לשון רבים – שתיים, מרמוז על דעת עליון ועל דעת תחתון, והכתיב 'זלא' ב-א', ולפי הפשט הכוונה: "כי אל דעות ה' ולא נתפנו עללות", 'נתכנו' – שלא יעוררו ולא ייתכנו העלילות של בני אדם כנגד הקב"ה. ולפי הקרי של 'לו' בפסוק "כי אל דעות ה' ולו נתפנו עללות", הפירוש 'נתכנו' כמו (שמות ה, יח) "ותכן לבנים תתנו" מלשון מספר, הקב"ה סופר את כל העלילות של בני-האדם, כמו שכתוב (ירמיה כט, כג) "ואנכי הידע ועד נאם ה'".

הסברנו שידעות' זה כולל דעת עליון ודעת תחתון, דעת תחתון – מ"ט שערי בינה שאותם אנחנו יכולים להשיג ע"י העבודה שלנו, בבחי' "שובו אלי ונשובה אליכם", ויש את הדעת העליון של הקב"ה שהוא יודע שאנחנו לא יכולים להשיג את הכוח האמיתי של התשובה, ואז הוא בא אלינו בבחי' "השיבנו ה' אליך ונשובה", שהקדוש ברוך הוא זה שמעורר אותנו לתשובה. וזה גם חודש אלול – לא לו, בחי' 'לו' עם ו' – היא העבודה שלי לעשות תשובה, "כי אל דעות ה'" – דעת תחתון, ויש גם אלול בחי' לא עם א', שכמה שתעשה תשובה, אתה לא יכול לתקן, וזה כבר הקב"ה עושה.

רבינו מסביר (בתורה ו'), שהענין של אלול זה בחינת רצוא ושוב. 'רצוא' פירושו, שאני רוצה ומשתדל ולהגיע למעלה למעלה, כמ"ש "אם אסק שמים שם אפתה" (תהלים קל"ט, ח) כמה שאני יעלה למעלה עדיין אתה רחוק ממני, ועדיין יש לי עוד הרבה להתקדם. ומצד שני יש באלול גם את הבחינה של 'שוב', גם כשאתה נמצא למטה "סג" מדרך השם ח"ו, ובכל אופן "ואציעה שאול הנד", הקב"ה אומר: אני כאן איתך ואצלך, וזו התחזקות גדולה לחודש אלול, שנותנת חשק וכח לעשות תשובה, כי יודע שה' מסייע לו לעשות תשובה.

ידי עשה לי את החיל הזה". לפי הקרי' הפסוק ממותק, "דעו פי ה' הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו" – של הקב"ה.

נמצא, שיש לא' ויש לו', ושניהם רמוזים במילה 'אלול'. מה הכוונה במילה 'אלול'? לפי הפשט המילה אלול זה חיפוש. (כמו שתרגם אונקלוס "לתור את הארץ" שנאמר במרגלים "לאללא ית ארעא", שפירושו לתור ולחפש), לחפש ולפשט במעשים שלך ולעשות תשובה. וידוע הרמז: אלול (שיר ו, א) "אני לידודי וידודי לי", מה הפשט בזה? קודם תעשה אתה את התשובה שלך, ואחר כך השם יבוא אליך. כמ"ש (מלאכי ג, ז) "שובו אלי ונשובה אליכם". וזהו: "אני לדודי" – אני צריך להתחיל להתקרב אל דודי, ואז "דודי לי" – הקב"ה בא ושב אלי.

אני לדודי ודודי לי, או דודי לי ואני לו

יג. אבל יש פסוק פרק קודם בשיר השירים שאומר להיפך, (שיר ב, טז) "דודי לי ואני לו" – כלומר קודם דודי יבוא אלי ואח"כ אני אליו. כמו שכתוב (איכה ה, כא): "השיבנו ה' אליך ונשובה". וא"כ איך נדע מה סדר העבודה האמיתי, האם קודם אני צריך להתעורר ואח"כ ה' יבוא אלי, או להיפך.

והתשובה: באמת אלול זה "אני לידודי וידודי לי", אבל יש באלול גם בחינה של "דודי לי ואני לו". רבינו אמר (חיי מוהר"ן אות ש"ד), וז"ל: אתם יכולים לעשות תשובה, וכי מספיקים ימכם וכחכם בכלם לתקן פגם אחר ממה שקלקלתם. רק אני עושה תשובה בשבילכם, ויש לאל ידי לתקן הכל כל מה שקלקלתם עד הנה, רק העקר מעתה לא תעשו עוד, ע"כ. מה פירוש שרבינו עושה בשבילנו תשובה? הרי כל אחד מבין שתשובה זה ענין שכל אדם צריך לעשות? אלא כפי שהבאנו מקודם שיש 'חמשים שערי תשובה', ומסביר רבינו כאן בתורה ע"ג תניינא, שלנו יש כוח לעשות תשובה רק עד מ"ט שערים, ואת התשובה של השער החמשים הקב"ה עושה ומכניס אותנו שם, ולכן העבודה שלנו זה אני לידודי וידודי לי" – היינו לזכות אל מ"ט שערי תשובה, אבל כדי להשיג את השער החמשים שזה עיקר השלמות של התשובה זה הבחינה של "דודי לי ואני לו".

כעת בארבעים יום של חודש אלול ועשרת ימי תשובה, שזה בחינת "אני לידודי וידודי לי", זה הזמן שלנו לעשות תשובה ולהתקרב לה, אבל ביום הכיפורים זה השער החמשים, בחינת "דודי לי ואני לו". כי אז הקב"ה מעורר את הכוח של התשובה בעולם, וכל אחד מרגיש שנכנס בו רגש ורצון לעשות תשובה, וזה הענין של יום כיפור.

רבינו אומר ב'ספר המידות' (תשובה אות א', וליקוטי מוהר"ן תורה ע"ט ח"ב) שיום כיפור שונה מכל השנה הוא נמצא בספירת הבינה, והוא השלמות של חמשים שערי בינה. ולכן באלול עושים תשובה של אתערוותא דלתתא כמ"ט שערים בחי' "אני לידודי וידודי לי", בחינת "שובו אלי ונשובה אליכם". וזה עד יום כיפור, וביום כיפור הקב"ה מקיים – דודי לי ואני לו", כי אז הקב"ה מעורר אותנו לתשובה של שער החמשים. בבחינת "השיבנו ה' אליך ונשובה". והעיקר של התשובה אומר רבינו – זה ע"י קריאת תהלים.

יט. הפגם של הלבנה היה כך, כי כיון שהקב"ה ברא אותה להיות מאור גדול יחד עם השמש, אז איך היא יכולה לקטרג ולומר שהקב"ה עשה לא בסדר, ולומר: "אי אפשר לשני מלכים בכתר אחד", הרי אם הקב"ה ברא שני מלכים בכתר אחד, סימן שזה אפשרי!!! סימן שכך צריך להיות. הפגם של הלבנה שהיא לא הייתה תמימה ופשוטה, היא רצתה להבין בשכל, ואז מגיעים לחטא וקטרוג. וגם כשהקב"ה מעניש אותה, היא עדיין טוענת טענה שכלית לקב"ה: "רבש"ע הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון, (שאמרתי אי אפשר לשני מלכים בכתר אחד) אמעט את עצמי?

והתשובה על טענתה: לבנה, נכון הטענה שלך היא עם שכל, אבל זו לא תמימות, אני דורש שתהיי תמימה. אם את תמימה, את יכולה להבין שאם הקב"ה ברא שני מלכים בכתר אחד, אז כך צריך להיות, ככה השם עשה. כלומר, שכל החטא הראשון היה, שהלבנה לא הייתה תמימה, היא הלכה על פי שכל, היא עבדה את השם עם דעת תחתון, לא עם דעת עליון – לדעת שיש דברים שאי אפשר להבין בשכל, כי שכל אנושי לא יכול להשיג את הקב"ה.

איך הלבנה הגיע לפגם הזה? כי הקב"ה כבר ברא את היצר הרע ביום שני, והראשונה שסבלה מהיצר הרע, היתה הלבנה. ועל היצר הרע שברא הקב"ה, הוא מתחרט. שוב, פגם הלבנה הוא חטא על ידי יצר הרע שקדם אפילו לחטא אדם הראשון, ופגם הלבנה, שהיא לא הייתה תמימה, היא עבדה עם שכל. לעומת זאת השמש כן הייתה תמימה, לה לא היתה לה בעיה של שני מלכים בכתר אחד, הלבנה ואני נסתדר יחד שני מלכים בכתר אחד. דהנה מה יהיה לעתיד לבוא? כתוב (ישעיה ל, כו): "וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה, וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֶשְׂרִים כְּאֹרֶךְ שְׁבַע־עֶשְׂרִים יָמִים" אומר האר"י, לעתיד לבא גם הלבנה תהיה בגודלה כמו השמש וישמשו שתי מלכים בכתר אחד, ואז תהיה הלבנה תמימה כמו השמש, ולא יפריע לה ששני מלכים בכתר אחד, היא אמנם לא תבין את זה, אבל תבין ותדע שהיא לא צריכה להבין, וזה שלמות התשובה שלה.

התשובה בכל ראש חודש הוא בחינת תשובה של שער הנ'

כ. זה סוד שרבינו לימד אותנו, אתה לא יכול להבין ולעשות חקירות על השי"ת, את הנהגת ה' זה מהדברים שאי אפשר להסביר, אבל אני יכול להסביר ולתת לך להבין שאתה לא צריך להבין את זה, אתה יכול לסמוך בתמימות שלימה ופשוטה על ה' יתברך, שהוא מקור הטוב ועושה הכל לטובה. וזה התשובה של הלבנה שתהיה בשלמות לעתיד, שלא תקטרג אפילו שהיא תהיה שוה כמו החמה.

אבל כל ראש חודש יש איזה בחינה של תשובה, והיא התשובה של הקב"ה שהוא מתחרט על שמיעט את הלבנה, היינו שמתחרט על היצר הרע שברא שגרם לה לחטוא, דאל"כ על מה יש להקב"ה להתחרט על שמיעט את הלבנה, הרי ודאי כך הוא הדין שמחמת שקטרגה צריך למעט אותה. אלא החרטה כביכול של הקב"ה, הוא שהקב"ה כביכול גרם ללבנה לחטוא בזה שברא את היצר הרע. וזה הכח העצום של התשובה של ראש חודש, שאנחנו נכללים בתשובה

עיקר הכח של תשובה בר"ח כי נכללים בתשובה של ה'

טז. רבינו אומר (תורה ע"ג ח"ב) וזה לשון קדשו: **מִי שְׂרוּצָה לְזָכוֹת לְתִשְׁבָּה, יִהְיֶה רְגִיל בְּאִמִּירַת תְּהִלִּים**, כִּי אֲמִירַת תְּהִלִּים (כשהוא בהתעוררות הלב) **מִסְגֵּל לְתִשְׁבָּה**. כִּי יֵשׁ נוֹרָן שְׁעָרֵי תִשְׁבָּה, וּמִ"ט שְׁעָרִים יְכוּל כָּל אָדָם לְכַנֵּס בָּהֶם וּלְהִשְׁיֵגֵם. אֲךָ שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים הוּא בְּחִינַת הַתִּשְׁבָּה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ כְּפִיכּוֹל, כִּי גַם אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ מְצִינּוֹ בְּחִינַת תִּשְׁבָּה. ועיקר התשובה של הקב"ה היא תשובה בראש חודש. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (בתורה י"ח"א, ותורה א' ח"ב אות י"ד) דבר נפלא איך אנחנו בכלל יכולים לעשות תשובה? ואומר רבינו, שעיקר הכוח של התשובה היא שאנחנו נכללים בתשובה של הקב"ה, כי גם הקב"ה כביכול עושה תשובה.

איך שייך חרטה אצל הקב"ה. חרטה על בריאת יצר הרע

יז. על מה הקב"ה עושה תשובה? כתוב בגמ' בסוכה (דף נב:) אמרי בי רב: ארבעה מתחרט עליהן הקדוש ברוך הוא שבראם, ואלו הן: גלות, כשדים, וישמעאלים, ויצר הרע. והשאלה נשאלת, מה שייך להגיד חרטה אצל הקב"ה? הרי הקב"ה יודע את העתידות, ויודע מה שיהיה ומה שייך חרטה. והתשובה: הקב"ה עושה את הדבר, ומתחרט בבחינת "אחטא ואשוב" למעליותא. אצלנו "אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה", אבל להקב"ה יש את הכח של 'אחטא ואשוב', כי הוא עושה את הדבר בדעה תחילה להתחרט עליו וכל זה בשבילנו.

ונסביר את עומק הדברים: הקב"ה עשה את היצר הרע בשביל שתהיה לנו בחירה, בשביל שיהיה לנו שכר בעבודתנו, ושלא נהיה כמלאכים שעובדים בלי בחירה ואין להם שכר. אבל הקב"ה מתחרט על בריאת היצר הרע, והוא כביכול עושה תשובה על זה שהוא ברא יצר הרע, וכיון שהוא עושה תשובה גם אנחנו יכולים לעשות תשובה. ורבינו הקדוש מסביר כאן דבר עמוק, כשאנחנו עושים תשובה של מ"ט שערים, אז הקב"ה עושה גם כן תשובה כביכול, היינו שעושה תשובה על שברא את היצר הרע, ואז בתשובה שלו שהיא גבוהה כל כך, אנחנו משיגים בחינת תשובה של שער החמישים. כי הקב"ה מתחרט כביכול שברא את היצר הרע, וכיון שגם הקב"ה עשה דבר ומתחרט עליו ועושה תשובה, ממילא גם אנחנו יכולים לעשות תשובה. וכל זה בשביל שיהיה לנו את הפתח לעשות תשובה, כי אנחנו נכללים בתשובה שלו ית'.

הכח המיוחד של תשובת ראש חודש

יח. וזה הכוח של ראש חודש שהוא "זמן כפרה לכל תולדותם" (וגם התשובה של ראה השנה היא משום שהוא ג"כ ראש חודש – לקו"מ תורה י), הכפרה של הקב"ה בראש חודש הוא על ענין מיעוט הלבנה כמובא בגמ' (חולין ס:): שאומר הקב"ה: "הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הלבנה". ובעומק הכל אחד, כי הענין של מיעוט הלבנה – זה מה שהקב"ה ברא את היצר הרע. וביאור הקשר? כי אם הלבנה באה לקטרג, על כרחך שיצר הרע שברא הקב"ה התלבש בה ולכן קטרגה.

ביום השישי – יום בריאת האדם הראשון, ומה עושה אדם הראשון, הקריב קרבן להביא את החטאת – חטאת להשם – על זה שהקדוש ברוך הוא מיעט את הלבנה.

כלומר, בראש השנה נעשה מולד. אומרים חז"ל שאדם הראשון קידש חודשים. הרי הלבנה התמעטה לפני שנולד אדם הראשון, ואז התחילה להיראות מחדש, ואדם הראשון קידש את החודש. קידוש החודש זה "שגם הם עתידים להתחדש כמותה", קידוש החודש זה התיקון שלנו, שהשם יתברך מתחרט על היצר הרע שגרם את קטרוג הלבנה, ובחרטה שלו אנחנו נכנסים לתשובה.

מדוע מ"ט שערי תשובה תלויים בשמות השבטים

כב. עוד אומר רבינו: "ואלו המ"ט שערי תשובה הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות שנים עשר שבטים זה כי כל שער ושער יש לו אות מ"ט אותיות השבטים". השבטים הם הבחינה של התשובה כי הם עושים תשובה על מכירת יוסף, והם לא השלימו את התשובה שלהם, ההשלמה של התשובה שלהם הייתה ע"י עשרה הרוגי מלכות, שהשלימו את התשובה שלהם. יוסף גם כן צריך לעשות תשובה, כי יוסף גרם למכירה בזה שהביא את "דבַתָּם רָעָה אֶל אֲבֵיהֶם" (בראשית לו, ב). וכן ראובן עושה תשובה על מעשה בלהה, יהודה עושה על מעשה תמר כלתו.

בנימין היחידי שנפטר בלי חטא, הוא הבחינה של תשובה עילאה כמו שכתוב (תהלים סט, ה) "אֲשֶׁר לֹא גָזַלְתִּי אֶזְאָשִׁיב", (להבין סוד זה ע' לקוטי מוה"ן תורה ל' אות ו'). והוא מעלה את התשובה של כל השבטים. יוצא שכל אחד מהשבטים עושה תשובה, אבל מובא בגמרא בשבת (דף נה:) שבנימין בן יעקב הוא אחד מארבעה שמתו בעטיו של נחש. ונפטר בלי שום חטא, ולכן דוקא ע"י התשובה שלו, הוא מעלה את כל התשובה של השבטים כי הצדיק האמת עושה תשובה בשבילנו, הוא מעלה את התשובה שלנו.

לעשות התרת נדרים וגם לבקש התרה על נידוי מהשמים

כג. עוד דבר, צריך לעשות זה התרת נדרים שכוללת התרת נידוי מהשמים, וזה אחד הדברים שמעכב את התשובה. שאם אדם עשה חטא מהחטאים שמנדים אותו מהשמים, ולפעמים הם דברים שלא נראים לנו כל כך חמורים, אבל באמת הם חמורים מאוד עד כדי כך שמנדים את האדם מן השמים. וזו הסיבה שעושים התרת נדרים כבר 40 יום לפני ר"ה כדי לעשות הכנה שלא נהיה ח"ו מנודים בימים הנוראים של חודש אלול, ואם אדם מרגיש שהוא לא בסיפור של התשובה, אפילו שהוא מנסה וקשה לו להתקרב, אז שיעשה התרת נדרים כשעושים בבית הכנסת, או לקחת שלושה אנשים ולומר את הנוסח 'אם נתחייבתי נידוי מן השמים הריני מבקש התרה ממעלתכם'. זה מאוד חשוב, כי לפעמים הבעיה שלנו שיש ח"ו איזה נידוי שנמצא מעלה, ואנחנו ממש מרגישים חסום. ולכן העצה לעשות התרת נדרים ונדויים.

שבת שלום ומבורך – עריכה: ליאור גבע

(מוקדש לע"נ צביה בת סאלם – צדוק בן צאלח – חיים בן מוסא ז"ל ת.נ.צ.ב.ה) לעילוי נשמת אברהם פואד בן אילנה הלה ז"ל / ולעילוי נשמת: חממה בת סאלם ז"ל)

של ה' ית' שכביכול מתחרט על שברא את היצר הרע, וכיון שכך יש לנו פתח של תשובה על כל מעשינו הרעים.

אבל התשובה הזו היא תשובה של שער החמישים, היינו למעלה מטעם ודעת, כי באמת על פי דעת תחתון אין שום חרטה על בריאת יצר הרע, כי הקב"ה ברא אותו בשביל הבחירה שלנו, ולא שייך בכלל ענין וטעם בבריאת האדם בלי יצר הרע. אלא כל החרטה היא רק למעלה מטעם ודעת – היא בשער החמישים, במקום שאנחנו לא יכולים להבין את החרטה של הקב"ה. אבל מצד שני זה מה שנותן לנו את הכח לעשות תשובה, זה הבחינה של התשובה של הקב"ה, וכשהוא ג"כ מתחרט כביכול על דבר שהוא עשה גם אנחנו יכולים לעשות תשובה. שוב, התשובה הגבוהה הזו אינה תחילת התשובה היא שייכת רק אחרי שאנחנו עושים תשובה גמורה במ"ט שערים, ורק אחרי שעושים את התשובה שלנו כמו שצריך, כל מה שאנחנו יכולים לעשות בחלקי התשובה של חרטה ויודי וקבלה לעתיד, אז ה' ית' משלים את התשובה על ידי החרטה כביכול שלו על שברא את היצר הרע. וצריך הרבה להתבונן ולהעמיק בדברים עמוקים ונוראים אלו, והעיקר לא להתבלבל.

העבודה למעשה בהשגת שער החמישים ע"י תהלים

כא. כשאומרים בקריאה של ר"ח "שעיר עזים אחד לחטאת להשם", כביכול מביאים חטאת על השם יתברך שהוא מיעט את הלבנה. אבל איך אפשר לעשות את זה כיום שאין לנו בית מקדש? התשובה ע"י עבודת התמימות, על ידי קריאת תהילים בתמימות כמו שאומר רבינו בתורה זו. על ידי זה שאתה מקבל את העצות של הצדיק, ועושה אותם גם מבלי להבין, זה תמימות שהקב"ה מבקש ממך, גם כשאתה לא מבין, ולא מסתדר לך בשכל, וזה נראה בדיוק הפוך, ובכל זאת מתנהג עם השם בתמימות, ומקיים את עצות הצדיק.

אחת הדוגמאות שרבי נתן מביא, זה ענין הנסיעה לצדיק, כי השכל מפריע ויש לו מניעות על זה, ואומר לנו שאולי יותר טוב להישאר בבית, ולהיות בחג עם המשפחה וכו', (וכולנו ורוצים להתחזק בענין הנסיעה, קודם כל שיהיה לנו רצונות וכיסופים אמיתיים לזה, כי עם רצונות וכיסופים אפשר לפתוח גם שערי ברזל). ומה רבינו אמר (חיי מוהר"ן אות ת"ד)? "אם לְאָכַל אִם שְׁלֹא לְאָכַל, אִם לִישׁוֹן אִם שְׁלֹא לִישׁוֹן, אִם לְהִתְפַּלֵּל אִם שְׁלֹא לְהִתְפַּלֵּל (רצונו לומר שְׁלֹא לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹהֵן כְּרֵאוֹי), אֲךָ וְרַק שְׁתִּהְיוּ אֶצְלִי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה יְהִי אִיךָ שְׁיִהְיֶה" הדבר הזה נגד השכל, יש לך מניעות אז איך תגיע לצדיק? איך חסיד ברסלב עוזב את אשתו ומשפחתו והולך לראש השנה לרבי, על פי שכל זה לא מובן, אך מי שעובד בתמימות, הוא לא צריך להבין, אלא רק יודע שהעיקר זה להיות בראש השנה אצל רבינו. בראש השנה אתה צריך להיות תמים. עיקר הכפרה של הלבנה בכל ראש חודש ובכל ראש השנה שחל בראש חודש, זה בכח התמימות. ובפרט בראש השנה, הסברנו, שבין קטרוג הלבנה לבין מה שהקב"ה ביקש הביאו עלי כפרה היה יומיים, (שהרי ביום רביעי נבראה הלבנה, ואדם הראשון נברא ביום שישי בראש השנה) הרי היום ראשון של מעשה בראשית זה בכ"ה באלול. יום שני כ"ו יום שלישי כ"ז, יום רביעי כ"ח (של המאורות) יום חמישי כ"ט אלול (על פי רוב חודש אלול הוא לא מעובר, גם אלול ד'תתק"ו לא היה מעובר) וא' תשרי של ראש השנה היה